

Macro Comment Sweden

Befolkningstillväxten mattas och 7 län krymper

Nya befolkningsprognoser visar på att befolkningstillväxten bromsar in snabbare än vad som antagits tidigare. Men de regionala skillnaderna är stora. Snabbast växer befolkningen i Uppsala medan den krymper mest i Norrland, där arbetskraftsbristen är som störst. Sammantaget talar befolkningsprognoserna för att underskottet på bostäder kan fortsätta minska, trots att bostadsbyggandet håller sig kring dagens betydligt lägre nivåer. Dessutom talar de för ett förhållandevis större byggbehov i storstads- och universitetslän, vilket även ser ut att reflekteras i påbörjade byggstarter. Samtidigt finns det risk för förvärrad arbetskraftsbrist i norr, där bostadsbyggandet kan vara en del i att locka till sig arbetskraft.

Helena Bornevall, +46 767 826 963, helena.bornevall@handelsbanken.se

Denna makrokommentar är en uppdaterad version av den regionala analysen i Konjunkturprognosen från maj 2024 och inkluderar SCB:s regionala befolkningsprognoser som publicerades 11 juni 2024 samt några ytterligare grafer och slutsatser.

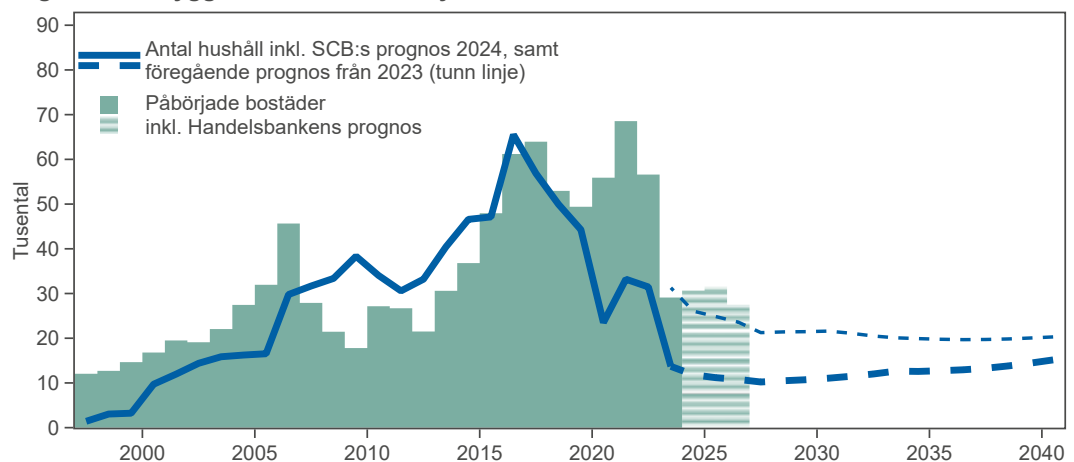
Trendskifte i befolkningstillväxten

Befolkningstillväxten bromsar in kraftigt

Nya befolkningsprognoser visar på kraftigt minskad befolkningstillväxt kommande åren i Sverige. Vi har sedan tidigare bedömt att bostadsmarknaden lär ha svårt att absorbera en byggtakt i paritet med Boverkets bedömda byggbehov (från september 2023) på 67 000 bostäder årligen fram till 2030^[1], utifrån hushållens betalningsförmåga och väntad inbromsning i befolkningstillväxten. Nedrevideringen av befolkningsprognosen som redovisades i slutet av april, med 288 000 lägre folkmängd 2035, förstärker bilden ytterligare.

Lågt bostadsbyggande med risk för nya fall

Antalet hushåll ökar med ca 11 000 per år enligt SCB:s nedreviderade befolkningsprognos

Anm.: SCB:s befolkningstillväxt, antal i genomsnitt 2,2 personer per hushåll.
Källor: Macrobond, SCB och Handelsbanken.

Sveriges folkmängd beräknas passera 11 miljoner år 2040

Kommande tio åren beräknas nu befolkningen i Sverige öka med drygt en kvarts miljon personer, eller ca 0,25 procent per år, enligt SCB:s framskrivningar. Det innebär ett trendskifte jämfört med befolkningstillväxten föregående tio år, om ca 0,9 procent per år. Den nedreviderade befolkningstillväxten beror delvis på lägre fruktsamhetstal, totalt mellan år 2023 och 2070 beräknas 600 000 färre barn födas. Dessutom har SCB ändrat antaganden kring invandring och utvandring så att nettoimmigrationen minskar.

Födelseöverskottet blir negativt

På nationell nivå drivs befolkningstillväxten framöver till fullo av positivt invandringsnetto, medan födelseöverskottet är negativt, dvs. det är färre som föds än som dör. På regional nivå påverkas framskrivningarna även av hur in- och utflyttning ser ut mellan olika län. Uppdaterade regionala befolkningsprognoser som publicerades 11 juni visar på att 7 av 21 län (och ca hälften av alla kommuner) kommer se en minskad befolkningstillväxt kommande år. Samtidigt ökar andelen äldre i befolkningen i alla län, medan andelen i åldern 0-15 år minskar.

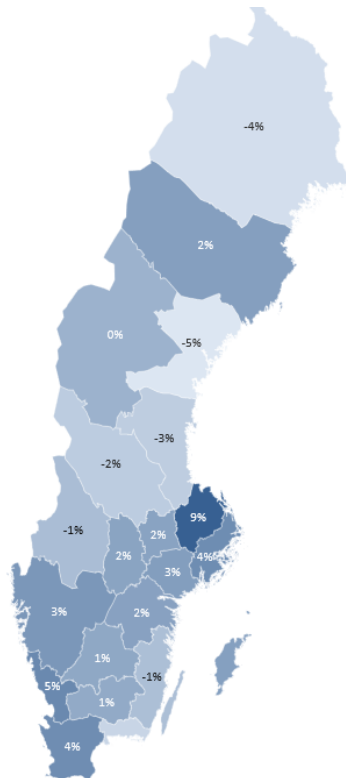
Uppsala är landets snabbast växande län

De regionala befolkningsprognoserna pekar på att befolkningen framförallt växer i storstäder och universitetslän, med procentuellt sett snabbast befolkningstillväxt i Uppsala län. Samtidigt är utsikterna för befolkningstillväxt i många andra län dystra, där flertalet län med Norrbotten, Västernorrland, Blekinge och Gävleborgs län i spetsen möter en krympande befolkning.

Stor inflyttning till högskole- och universitetslän

I endast i 4 av 21 län är födelseöverskottet (födda-avlidna) de kommande tio åren positivt, där Stockholm står för den stora delen men även Uppsala, Skåne och Västra Götaland ingår. En stor inflyttning sker till universitets- och högskolestäder, något som delvis är kopplat till den demografiska utvecklingen. Skåne och Uppsala var de län med högst inrikes nettoinflyttning ifjol där över hälften av Uppsalas nettoinflyttning utgjordes av ett flyttningsöverskott från Stockholms län.^[2]

Befolkningstillväxt till 2035

Source: SCB och Handelsbanken

Regionala befolkningsframskrivningar

Län	Folkökning 2025-2035
Stockholms län	107270
Uppsala län	37280
Södermanlands län	7625
Östergötlands län	10057
Jönköpings län	5361
Kronobergs län	2556
Kalmar län	-2655
Gotlands län	1421
Blekinge län	-5418
Skåne län	61237
Hallands län	16329
Västra Götalands län	57618
Värmlands län	-2471
Örebro län	5832
Västmanlands län	5587
Dalarnas län	-7041
Gävleborgs län	-7341
Västernorrlands län	-12557
Jämtlands län	461
Västerbottens län	6616
Norrbottens län	-10890
Totalt	276877

Källor: SCB och Handelsbanken

Storstadsområden fortsätter växa

I de län där det förväntas en krympande befolkning är det i regel både på grund av ett negativt födelseöverskott och en nettoutflyttning till andra län. En sådan utflyttning sker dock även från Stockholm. Men det innebär inte att storstäder håller på att urholkas. Tvärtom, storstadsområden har en ung befolkning och ett positivt bidrag från att många barn föds och växer upp i städerna varpå städerna växer både genom förtätning och utbredning. Breddningen gynnar närliggande län, exempelvis motverkas Södermanlands och Hallands läns negativa födelseöverskott av en stor inflyttning. Störst flyttnetto mellan två län 2023 var det från Stockholm till Uppsala respektive till Södermanland.

Högre byggtakt i tillväxtlän

Enligt kommunernas senaste bedömning råder det underskott på bostäder i varannan kommun. Det är tydligt mindre än för ett år sedan och indikerar en generellt sett minskad bostadsbrist. Knappt hälften av högskolekommunerna anger underskott på studentbostäder, där några svarar att lediga bostäder är för dyra för studenterna. Drygt 80 procent svarar att det främsta hindret till byggandet är höga produktionskostnader och två tredjedelar anger svårigheter för privatpersoner att få lån.

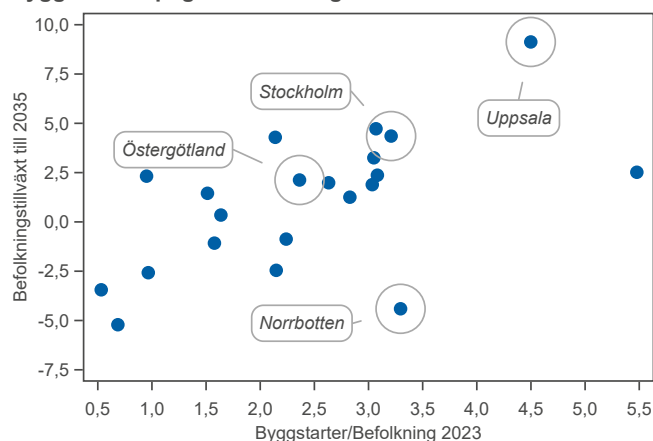
Varannan kommun anger underskott på bostäder - färre än tidigare

Byggras överallt - men flest byggstartar där befolkningen ökar snabbast

Inbromsningen av bostadsbyggandet de senaste åren har varit kraftig i samtliga regioner. Trots betydande variationer mellan län var det en halvering av antal byggstartar mellan 2021–2023 i såväl Stockholm, Göteborg och icke-storstadskommuner sammantaget. Generellt byggs det mest i de regioner där befolkningen ökar snabbast. Exempelvis uppvisar Uppsala en förhållandevis hög byggtakt sett till antal byggstartar i förhållande till tusen invånare. Och i Västernorrland är såväl befolkningstillväxten som byggtakten av bostäder låg. Två län sticker dock ut när vi studerar byggstarterna 2023 i förhållande till befolkningstillväxten, i Södermanlands län och Norrbottens län byggdes förhållandevis många bostäder i förhållande till befolkningstillväxten, enligt vår analys. Det behöver dock inte vara felallokering av resurser då exempelvis Norrbotten kan ha behov av fler nya bostäder för att locka till sig nya invånare.

Framöver talar befolkningsframskrivningarna för en lägre byggtakt än tidigare inom samtliga regioner, men ett fortsatt byggbehov främst i storstads- och universitetslän.

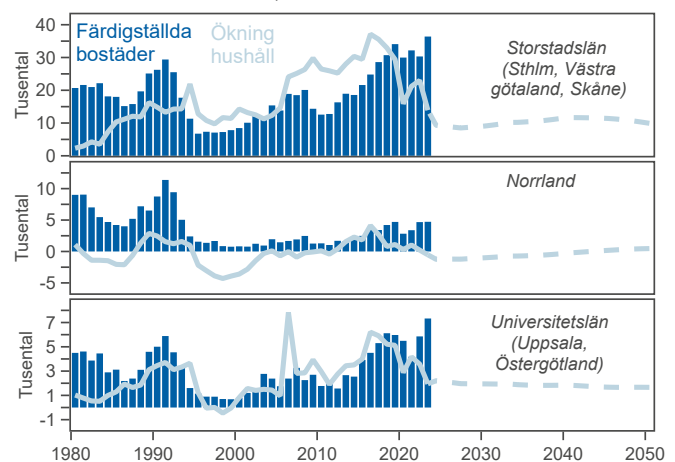
Byggstartar speglar befolkningstillväxten

Anm.: Befolkningstillväxt 2024-2035 i resp län vs Antal byggstartar per tusen invånare år 2023.

Källor: Macrobond, SCB och Handelsbanken

Storstadsområden växer, tuffa utsikter i norr

Anm. Antar att i snitt bor 2,2 pers. per hushåll i samtliga län.

Källor: Macrobond, SCB och Handelsbanken.

Stora rekryteringsproblem i övre Norrland

Störst arbetskraftsbrist i Norrbotten och Västerbotten

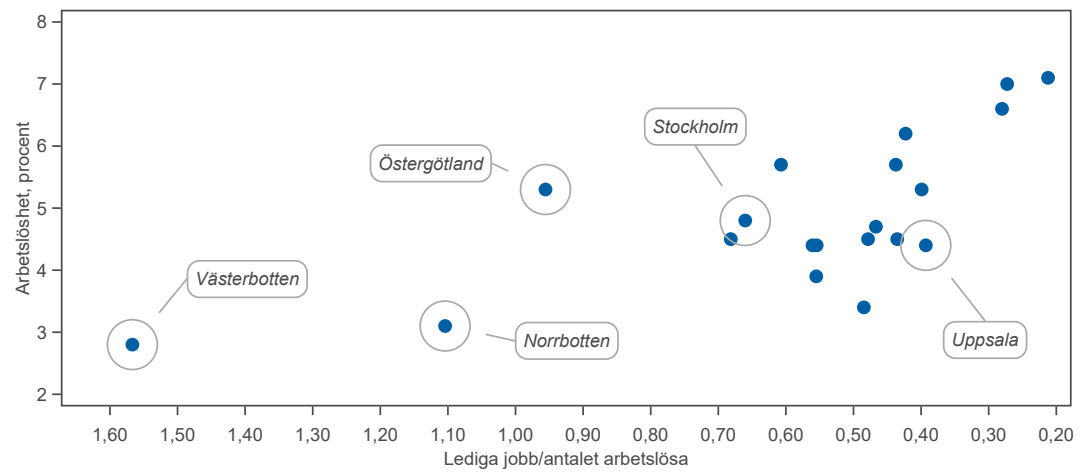
Det senaste året har arbetslösheten stigit i samtliga län i Sverige, men arbetslöshetsnivåerna skiljer sig mycket åt. I Skåne, Gävleborg och Södermanland är arbetslösheten förhållandevis hög, medan den är lägst i Västerbotten och Norrbotten. Skillnaderna kan bland annat komma av olika branschammansättning, men även av skillnader i exempelvis demografi och utbildningsnivå i relation till företagets behov.

Det senaste året har arbetskraftsbristen i industrin lättat något inte minst i Övre Norrland, enligt Konjunkturinstitutets barometerundersökning. Men en åldrande befolkning och pågående och planerade stora industrisatsningar kopplat till inte minst den gröna omställningen talar för en trendmässigt stark efterfrågan på arbetskraft. Enligt en enkätundersökning från Tillväxtverket upplever företag i Norrlandslänen större problem med tillgång till lämplig arbetskraft än i övriga Sverige. Kompetensbristen är både kopplad till de sökandes individegenskaper och ortspecifika faktorer, såsom möjligheten att ordna en bostad på orten.^[3]

Ett mått på hur svårt företagen har att rekrytera personal är antalet lediga jobb i förhållande till antalet arbetslösa. Detta mått stöder hypotesen att arbetskraftsbristen är stor i Norrbotten och Västerbotten, där även arbetslöshetsnivån är låg. På samma sätt uppvisar Skåne, Södermanlands och Gävleborgs län lägre problem med arbetskraftsbrist genom att inte bara ha hög arbetslöshet utan också lägst antal lediga jobb per arbetslös. Men Östergötland hamnar förhållandevis högt jämfört med övriga län när det kommer till lediga jobb, trots att arbetslösheten är högre än i många andra län. Det kan tyda på att matchningsproblemen är större i Östergötland. Noterbart är det stora antalet lediga jobb i offentlig sektor i länet. Medan rikssnittet visar på att en tredjedel av antalet lediga jobb är i offentlig sektor är andelen dubbelt så stor i Östergötland.

Het arbetsmarknad i Övre Norrland

Arbetslöshetsnivåerna varierar mellan länen

Anm: Data för 2023Q4.

Källor: Macrobond, BAS (SCB) och Handelsbanken

Sammantaget drar vi några slutsatser från detta

Några take-aways...

- Befolkningsstillväxten bromsar in kraftigt i hela landet och minskar i 7 av 21 län. Andelen äldre ökar och födelseöverskottet de kommande tio åren är endast positivt i 4 av de 21 länen.
- Trendskiftet medför dystra byggutsikter, men de regionala skillnaderna är stora. Behovet av nya bostäder är störst i storstadslän och universitetslän, vilket även reflekteras i påbörjade byggstarter.
- Krympande befolkning i många län riskerar att förvärra redan svår arbetskraftsbrist, inte minst i Norrland.

Footnotes

- 1 Behov av bostadsbyggande 2023-2030, Boverket 2023 www.boverket.se ↵
- 2 SCB:s befolkningsstatistik helåret 2023 www.scb.se ↵
- 3 Företagens villkor och verklighet 2023, Tillväxtverket tillvaxtverket.se ↵

Ansvarsbegränsning och särskilda upplysningar

Varningar för risker

Alla placeringar innebär risker och investeraren uppmanas att fatta egna beslut om lämpligheten att placera i något av de värdepapper som omnämns i rapporten, mot bakgrund av egna mål med placeringen, ekonomisk ställning och riskvillighet. Ett finansiellt instruments historiska avkastning är inte en garanti för framtida avkastning. Värdet på finansiella instrument kan både öka och minska och det är inte säkert att du får tillbaka hela det investerade kapitalet.

Ansvarsbegränsningar

Svenska Handelsbanken AB (publ)(i fortsättningen kallad "SHB"), är ansvarig för sammanställningen av analysrapporter. I Sverige står SHB under tillsyn av Finansinspektionen, i Norge av norska Finansinspektionen och i Finland av finska Finansinspektionen. Alla analysrapporter bygger på information från handels- och statistiktjänster och annan information som SHB bedömt vara tillförlitlig. SHB har emellertid inte själv verifierat informationen och kan inte garantera att informationen är sann, korrekt eller fullständig.

SHB eller någon av dess närstående företag, tjänstemän, styrelseledamöter eller medarbetare åtar sig inget som helst ansvar gentemot en person för direkta, indirekta eller särskilda skador eller följdskador som uppstår efter användning av information i analysrapporter, inklusive eventuell utebliven vinst, utan begränsning. Detta gäller även om SHB uttryckligen har informerats om möjligheten eller sannolikheten för sådana skador.

Åsikterna i SHB:s analysrapporter är SHB:s och dess dotterbolags medarbetares uppfattningar och avspeglar respektive analytikers personliga uppfattning vid nuvarande tidpunkt och kan förändras. Det finns inga garantier för att framtida händelser ligger i linje med dessa uppfattningar. Varje analytiker som identifierats i rapporten intygar också att de uppfattningar som uttrycks här och som tillhör analytikern korrekt avspeglar hans eller hennes personliga uppfattningar om de företag eller värdepapper som diskuteras i analysrapporten.

Syftet med SHB:s analysrapporter är endast att ge information. Informationen i analysrapporterna utgör ingen personlig rekommendation eller personligt investeringsråd, och analysrapporterna eller uppfattningarna bör inte utgöra underlag för investeringsbeslut eller strategiska beslut. Detta dokument utgör inte eller är inte del av ett erbjudande om försäljning eller tecknande av eller inbjudan till ett erbjudande om att köpa eller teckna värdepapper, och det ska heller inte, helt eller delvis, utgöra underlag för eller användas i samband med eventuellt avtal eller åtagande i någon form. Det är inte säkert att tidigare utveckling upprepas och tidigare utveckling ska inte tas som en indikation på framtida utveckling. Värdet på investeringarna och avkastningen från dem kan gå såväl ned som upp och investeraren riskerar att förlora hela sitt investerade innehav. Investeraren garanteras inga vinster på investeringar och kan förlora pengar. Förändringar i valutakurser kan förorsaka att värdet på investeringar gjorda i andra länder och vinster från dessa stiger eller faller. Denna analysprodukt uppdateras regelbundet.

Ingen del av SHB:s analysrapporter får reproduceras eller spridas till någon annan person utan att SHB dessförinnan lämnat sitt skriftliga medgivande därtill. Spridningen av detta dokument kan i vissa jurisdiktioner vara förbjuden i lag och personer som på något sätt mottar dokumentet måste själva förvissa sig om, och iaktta, eventuella restriktioner.

Rapporten innefattar inga legala eller skatterelaterade aspekter kopplade till emittentens planerade eller befintliga emissioner av skuldebrev. Innehållet är uteslutande avsett för kunder i Sverige.

Viktiga upplysningar om analyser

SHB:s medarbetare, inklusive analytiker, får ersättning som genereras av företagets totala lönsamhet. Ersättningen till analytiker baseras inte på specifika corporate finance- eller obligationsmarknadstjänster. Ingen del av analytikerns ersättning har kopplats, eller kommer att kopplas, direkt eller indirekt till specifika rekommendationer eller uppfattningar som uttrycks i analysrapporterna.

SHB och/eller dess dotterbolag kan erbjuda investmentbank-tjänster och andra tjänster, inklusive corporate banking-tjänster och värdepappersrådgivning, åt företagen som omnämns i vår analys.

Vi kan agera rådgivare och/eller mäklare åt de företag som omnämns i vår analys. SHB kan också ansöka om corporate finance-uppdrag hos dessa företag.

Vi köper och säljer värdepapper som omnämns i vår analys från kunder i eget namn. Vi kan därför vid olika tidpunkter ha en lång eller kort position i sådana värdepapper. Vi kan också fungera som marknadsgarant för värdepapper avseende alla företag som omnämns i analysrapporten.

SHB, dess närstående företag, kunder, tjänstemän, styrelseledamöter eller medarbetare kan äga eller inneha positioner i värdepapper som omnämns i analysrapporterna.

Under vissa förutsättningar får banken i samband med tjänster avseende finansiella instrument betala eller ta emot incitament, t.ex. avgifter och kommission från andra än kunden. Incitament kan bestå av såväl monetära som icke-monetära förmåner. Om incitament utges till eller tas emot av tredje part krävs att ersättningen ska syfta till att höja kvaliteten på tjänsten och att den inte hindrar banken från att tillvarata kundens intressen. Kunden ska informeras om de ersättningar som banken tar emot. När banken tillhandahåller investeringsanalys tar banken emot och behåller ersättningar och förmåner som utgör mindre icke-monetära förmåner från tredje part. Mindre icke-monetära förmåner består av något av följande.

- Uppgifter eller dokumentation om ett finansiellt instrument eller en investeringstjänst, som är av allmän karaktär.
- Skriftligt material som framställts av en tredje part som är emittent för att marknadsföra en nyemission.
- Deltagande i konferenser och seminarier som gäller ett visst instrument eller en viss investeringstjänst
- Representation upp till ett rimligt värde.

Banken har riktlinjer för analys, vilka ska säkerställa analytikerns och analysavdelningens integritet och oberoende samt identifiera faktiska eller potentiella intressekonflikter som berör analytiker eller banken, samt att lösa sådana eventuella konflikter genom att eliminera eller minska dem och/eller offentliggöra dem om lämpligt. Som ett led i kontrollen av intressekonflikter har Handelsbanken infört restriktioner ("informationshinder") i kommunikationen mellan analysavdelningen och andra avdelningar inom Handelsbanken. Analysavdelningen är organisatoriskt åtskild från corporate finance-avdelningen och andra avdelningar med liknande arbetsuppgifter. I riktlinjerna för analysavdelningen finns regler för hur ersättningar, bonus och lön får betalas ut till analytiker, vilka marknadsföringsaktiviteter en analytiker får delta i, hur analytiker ska hantera sina egna och närståendes värdepappersaffärer m.m. Vidare finns också inskränkningar i kommunikationen mellan analytikern och det analyserade bolaget.

Enligt bankens Etiska riktlinjer i Handelsbankenkoncernen ska styrelsen och samtliga anställda inom Handelsbanken i sin verksamhet i banken och vid andra uppdrag iaktta hög etisk standard. Anställda i banken ska uppträda så att förtroendet för banken upprätthålls. All verksamhet i koncernen ska präglas av hög etisk standard. Intressekonflikter ska identifieras och handläggas på ett för berörda parter rimligt sätt. Policyn för etik beskriver, utöver detta, även hur anställda som misstänker oegentligheter eller andra missförhållanden ska förfara, exempelvis med hjälp av SHB:s visseblåsarsystem (whistleblowing). I SHBs policy för korruption fastslås vikten av att förebygga och aldrig acceptera korruption, samt att alltid agera vid misstanke om korruption. För fullständig information om Handelsbankens Policyer hänvisas till Handelsbankens hemsida <https://www.handelsbanken.com/sv/> / Om koncernen / Policydokument och riktlinjer.